

KAPITOLU 456**ATT DWAR L-UGWALJANZA
GHALL-IRĠIEL U N-NISA**

Biex iġib 'il quddiem l-ugwaljanza għall-irġiel u n-nisa.

9 ta' Diċembru, 2003

L-ATT I tal-2003, kif emendat bl-Avviż Legali 427 tal-2007; u bl-Att IV tal-2009, IX tal-2012, XVIII tal-2014, u VII u XI tal-2015.

1. It-titolu fil-qosor ta' dan l-Att hu Att dwar l-Ugwaljanza għall-Irġiel u n-Nisa. Titolu fil-qosor.

2. (1) F'dan l-Att, kemm-il darba r-rabta tal-kliem ma tkunx teħtieġ xort'ohra -

Tifsir.
*Emendat:
IV: 2009.2;
IX: 2012.2;
XI: 2015.19.*

"diskriminazzjoni" tfisser diskriminazzjoni bbażata fuq is-sess, jew minhabba responsabbiltajiet li ġġib il-familja, orjentazzjoni sesswali, età, religjon jew twemmin, oriġini etnika jew razzjali, jew identità tal-ġeneru, espressjoni tal-ġeneru jew karatteristiċi tas-sess li jinkludu t-trattament ta' persuna b'mod inqas favorevoli mit-trattament li qiegħed jingħata, kien ingħata jew kieku jiġi trattat fuq dawn ir-raġunijiet u "jiddiskrimina" jew "tiddiskrimina" għandha tinftehem skont hekk;

"fastidju sesswali" tfisser l-attivitajiet illeġittimi elenkati fl-artikolu 9(1);

"impieg" tfisser kull attività bi qligħ inkluz li l-persuna taħdem għal rasha u tinkludi l-promozzjoni u t-trasferiment għal xi kariga ohra, kif ukoll l-aċċess għal taħriġ vokazzjonali jew professjonali, għal kemm żmien idum l-impieg jew l-esekuzzjoni jew it-terminazzjoni tiegħu;

"Kummissarju" tfisser il-Kummissarju għall-promozzjoni tal-ugwaljanza maħtur jew maħtura taħt l-artikolu 11 ta' dan l-Att, u "Kummissjoni" tfisser il-Kummissjoni mwaqqfa taħt dak l-artikolu;

"Ministru" tfisser il-Ministru responsabbli għall-ugwaljanza;

"persuni li jaħdmu għal rashom" skont id-[Direttiva 2010/41/UE](#) tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-applikazzjoni tal-prinċipju ta' trattament ugwali bejn l-irġiel u n-nisa li jeżerċitaw attività li fiha jaħdmu għal rashom, tfisser il-persuni kollha li jeżerċitaw attività bi qligħ għal rashom, u l-konjuġi tal-persuni li jaħdmu għal rashom li ma jkunux impjegati jew imsieħba fin-negozju, fejn huma abitwalment jipparteċipaw fl-attivitajiet tal-persuna li taħdem għal rasha u li jwettqu l-istess kompiti jew kompiti anċillari;

"taħriġ vokazzjonali" tinkludi kull tip ta' taħriġ vokazzjonali u taħriġ mill-ġdid.

(2) Għall-finijiet ta' dan l-Att, kemm-il darba r-rabta tas-sens tat-test ma titlobx tifsira ohra, l-kliem "raġel" u "mara" jinkludu rġiel u nisa irrispettivament mill-età tagħhom.

(3) Għall-finijiet tas-subartikolu (1) ikun hemm diskriminazzjoni bbażata fuq is-sess jew minhabba responsabbiltajiet li ġġib il-familja jew orjentazzjoni sesswali, età, reliġjon jew twemmin, oriġini etnika jew razzjali, jew identità tal-ġeneru, espressjoni tal-ġeneru, jew karatteristiċi tas-sess, meta:

- (a) jingħata trattament anqas favorevoli, direttament jew indirettament, lill-irġiel u lin-nisa minhabba fis-sess tagħhom jew minhabba responsabbiltajiet li ġġib il-familja tagħhom jew minhabba l-orjentazzjoni sesswali tagħhom, l-età, ir-reliġjon jew it-twemmin, l-oriġini etnika jew razzjali, jew identità tal-ġeneru, espressjoni tal-ġeneru, jew karatteristiċi tas-sess;
- (b) mara tiġi ttrattata b'mod anqas favorevoli minhabba fi tqala li tkun teżisti jew li tista' ssehh jew it-twelid ta' tarbija;
- (c) l-irġiel u n-nisa jigu ttrattati b'mod anqas favorevoli minhabba f'li jkunu ġenituri, r-responsabbiltajiet li ġġib il-familja jew għal xi raġuni oħra li jkollha x'taqsam mas-sess, u, jew orjentazzjoni sesswali, età, reliġjon jew twemmin, oriġini etnika jew razzjali, jew identità tal-ġeneru, espressjoni tal-ġeneru, jew karatteristiċi tas-sess;
- (d) kull trattament ibbażat fuq provvedimenti, kriterju jew Prattika li kieku kien iqieghed persuni ta' sess wiehed fi żvantagġ partikolari meta mqabbla ma' persuni tas-sess l-iehor jew tal-istess sess jew orjentazzjoni sesswali, età, reliġjon jew twemmin, oriġini etnika jew razzjali, jew identità tal-ġeneru, espressjoni tal-ġeneru, jew karatteristiċi tas-sess h'ief jekk dak il-provvediment, kriterju jew dik il-prattika jkunu xierqa jew meħtieġa u jkunu jistgħu jigu ġustifikati permezz ta' fatturi oġġettivi li ma jkollhomx x'jaqsmu mas-sess.

(4) Ebda haġa fis-subartikolu (2) m'għandha titqies bħala li tikkostitwixxi diskriminazzjoni sakemm dak it-trattament -

- (a) jingħata sabiex in-nisa jkollhom protezzjoni speċjali matul it-twellid jew it-tqala tagħhom;
- (b) ikun jikkostitwixxi miżuri ta' azzjoni pożittiva bil-għan li tinkiseb ugwaljanza għall-irġiel u n-nisa.

(4A) Diskriminazzjoni indiretta tista' tiġi ppruvata permezz ta' kwalunkwe mezz ta' prova inkluż bil-mezz ta' statistika.

(5) Dwar l-aċċess għall-impieg, trattament anqas favorevoli li jkun ibbażat fuq xi karatteristika li jkollha x'taqsam mas-sess m'għandux jikkostitwixxi diskriminazzjoni meta minhabba fl-attivitajiet okkupazzjonali partikolari involuti, jew fil-kuntest li fih dawn jitwettqu, dik il-karatteristika tkun tikkostitwixxi h'tieġa okkupazzjonali ġenwina u meta dak it-trattament jibqa' fil-limiti ta' dak li jkun adatt u meħtieġ fiċ-ċirkostanzi:

Izda l-piż tal-prova għandu jkun fuq min jallega li hemm h'tieġa okkupazzjonali ġenwina.

3. Ebda haġa f'dan l-Att m'għandha tiftiehem bħala li tolqot xi regola dwar il-prattika reliġjuża, l-aċċess għas-saċerdozju jew is-subbija f'xi ordni reliġjuż jew komunitajiet reliġjużi oħra.

Skop ta' dan l-Att.

4. (1) Prinċipali ma jistgħux jiddiskriminaw, direttament jew indirettament, kontra persuna fl-arranġamenti li jsiru biex jiġi stabbilit jew meta jkun qed jiġi stabbilit min għandu jiġi offrut impieg jew fil-pattijiet u l-kondizzjonijiet li l-impieg jiġi offrut abbażi tagħhom jew fid-deċiżjoni dwar min għandu jkun mkeċċi mix-xogħol.

Diskriminazzjoni fl-impieg.

(2) Mingħajr preġudizzju għad-diposizzjonijiet tal-artikolu 26 tal-[Att dwar l-Impiegi u r-Relazzjonijiet Industrijali](#), prinċipali jitqiesu wkoll li jkunu ddiskriminaw kontra persuna jekk dawk il-prinċipali -

Kap. 452.

- (a) imexxu x-xogħol, jagħtu promozzjonijiet, iqassmu l-hidma, joffru opportunitajiet ta' taħriġ jew xort'oħra jirrangaw il-kondizzjonijiet tax-xogħol hekk li impjegati jiġu assenjati *status* inqas favorevoli minn oħrajn minhabba fis-sess jew minhabba responsabbiltajiet li ġgib il-familja; jew
- (b) jibdlu l-kondizzjonijiet tax-xogħol, jew il-pattijiet ta' impieg ta' impjegati għad-detriment ta' dawk l-impjegati wara li dawk l-impjegati jkunu invokaw xi dritt mogħti lilhom taħt dan l-Att jew ikunu talbu it-twettiq favur tagħhom ta' xi obligazzjoni jew dmir taħt dan l-Att; jew
- (c) jonqsu mill-obbligazzjoni li għandhom li jissopprimu l-fastidju sesswali kif provdut taħt l-artikolu 9(2).

5. (1) Ikun id-dmir ta' prinċipali fuq talba ta' persuna li tallega li jkun sar fastidju sesswali jew diskriminazzjoni kontriha, jew fuq talba li ssirilhom mill-Kummissarju li jaġixxu minhabba f'xi lment jew xort'oħra, li jipprovdu lil dik il-persuna jew lill-Kummissarju, skont il-każ u fi żmien għaxart ijiem tax-xogħol minn meta ssir dik it-talba, rapport fuq l-allegazzjoni li tkun saret jew il-proċeduri użati mill-prinċipali fil-kwistjoni allegata li tikkostitwixxi fastidju sesswali jew diskriminazzjoni bħal dik.

Rapport fuq il-proċeduri ta' impieg.

(2) Il-prinċipali ikollhom jedd għar-rifużjoni ta' dawk l-ispejjeż raġonevoli li jsiru minnhom biex jabbazza u jagħmel ir-rapport mingħand il-persuna li titlob dak ir-rapport:

Izda dawk l-ispejjeż jistgħu jintalbu mingħand il-persuna responsabbli għal fastidju sesswali jew diskriminazzjoni jekk jirrizulta li dak il-fastidju sesswali jew diskriminazzjoni fil-fatt ikun seħħ.

6. (1) Ebda bank jew istituzzjoni finanzjarja jew kumpannija tal-assigurazzjoni m'għandhom jiddiskriminaw kontra xi persuna fl-għoti ta' xi faċilità dwar it-twaqqif, it-tagħmir jew l-inawgurazzjoni jew l-estensjoni ta' xi negozju jew l-inawgurazzjoni jew l-estensjoni ta' xi għamla ta' impieg ta' persuna għal rasha jew tal-assigurazzjoni ta' dak in-negozju jew ta' dik il-persuna.

Banek u istituzzjonijiet finanzjarji.

(2) Ebda haġa fis-subartikolu (1) m'għandha titqies li tikkostitwixxi diskriminazzjoni sakemm il-kondizzjonijiet li taħthom tiġi offruta jew miżmuma l-faċilità jew l-assigurazzjoni jkun jirriflettu konsiderazzjonijiet ġenwini bbażati fuq ir-riskju finanzjarju fl-għoti ta' daww il-faċilitajiet jew ta' dik l-assigurazzjoni.

Parteċipazzjoni ta' konjuġi fl-attivitajiet ta' sieheb minnhom bhala persuna li tkun taħdem għal rasha.

7. (1) Il-konjuġi ta' haddiema li jaħdmu għal rashom li ma jkunux impjegati tagħhom jew shab magħhom, u li jipparteċipaw fl-attivitajiet tal-haddiema li jaħdmu għal rashom u li jwettqu l-istess hidmiet jew hidmiet anċillari bħal konjuġi tagħhom, ikollhom jedd jirċievu minghand il-konjuġi tagħhom kumpens xieraq għall-attivitajiet tagħhom li jkun daqsinsaw il-valur tal-kontribuzzjoni li huma jagħmlu.

(2) Id-disposizzjonijiet tas-subartikolu (1) ma japplikawx meta tkun tissussisti bejn il-konjuġi sistema ta' komunjoni tal-akkwisti jew ta' komunjoni tar-residwi taħt amministrazzjoni separata.

Edukazzjoni u gwida vokazzjonali.

8. (1) Ebda stabbiliment edukattiv jew stabbiliment ieħor li jagħti taħriġ jew gwida vokazzjonali ma jista' jiddiskrimina kontra xi hadd -

- (a) fl-attendenza għal xi kors, taħriġ jew gwida vokazzjonali; jew
- (b) fl-għoti ta' appoġġ edukattiv għal studenti jew *trainees*; jew
- (c) fl-għażla u fl-implimentazzjoni tal-kurrikula; jew
- (d) fil-valutazzjoni ta' kull hila jew konossenza tal-istudenti jew *trainees*.

(2) Jekk il-persuni responsabbli għal tali stabbilimenti u entijiet jonqsu milli jwettqu l-obbligu li jkollhom li jissopprimu l-fastidju sesswali kif provdut taħt l-artikolu 9(2), tali nuqqas ikun għall-finijiet tas-subartikolu (1) jikkostitwixxi diskriminazzjoni.

(3) Ikun id-dmir ta' stabbilimenti u entijiet edukattivi li jipprovdu taħriġ vokazzjonali, fil-parametri tal-kompetenza tagħhom li jiżguraw li l-kurrikula u l-kotba skolastiċi ma jkunux jippropagaw ebda diskriminazzjoni.

Fastidju sesswali.
Emendat:
A.L. 427 tal-2007.
Kap. 452.

9. (1) Mingħajr preġudizzju għad-disposizzjonijiet tal-artikolu 29 tal-[Att dwar l-Impiegi u r-Relazzjonijiet Industrijali](#), persuni ma jistgħux jagħtu fastidju sesswali lil xi persuni oħra, jiġifieri:

- (a) li jassoġġettaw lil persuni oħra jagħmlu xi att ta' intimità fiżika; jew
- (b) li jitolbu favuri sesswali minghand persuni oħra; jew
- (c) li jassoġġettaw lil persuni oħra għall-għemil ta' xi att jew it-twertieq ta' xi mġieba li jkollhom konnotazzjonijiet sesswali, inklużi kliem mitkellma, mossi jew l-għemil, il-wiri jew iċ-ċirkolazzjoni ta' kliem miktuba, stampi jew xi materjal ieħor, meta l-att, il-kliem jew l-imġieba ma jkunux joghġbu lill-persuni

li jkunu indirizzati lejhom u jkunu jistgħu raġonevolment jitqiesu bħala li huma offensivi, umiljanti jew intimidatorji fir-rigward tal-persuni li jkunu diretti lejhom, jew

(d) meta l-persuni hekk assoġġettati jew mitluba jiġu ttrattati b'mod anqas favorevoli minħabba f'li għax dawk il-persuni jkunu ċaħdu jew ċedew għal dak l-assoġġettament jew talba, jista' jkun raġonevolment antiċipat li dawk il-persuni jkunu se jiġu ttrattati b'dak il-mod.

(2) (a) Persuni responsabbli għal xi post tax-xogħol, stabbiliment jew enti edukattivi li jipprovdi taħriġ jew gwida vokazzjonali jew għal xi stabbiliment fejn jiġu offruti oġġetti, servizzi jew faċilitajiet ta' akkomodazzjoni lill-pubbliku, m'għandhomx jippermettu lil persuni oħra li jkollhom jedd ikunu preżenti fi, jew li jagħmlu użu minn xi faċilità, oġġett jew servizz ipprovdut f'dak il-post, li jgarrbu fastidju sesswali f'dak il-post.

(b) Persuni li jkunu responsabbli kif hawn qabel imsemmi jistgħu jiddefendu ruħhom dwar dak li jkunu għamlu billi jgħibu prova li huma jkunu ħadu dawk il-passi li jistgħu jkunu raġonevolment Prattikabbli biex jipprevjenu dak il-fastidju sesswali.

(3) Persuni li jagħtu fastidju sesswali lil xi hadd iehor ikunu hatja ta' reat kontra dan l-artikolu u jistgħu, mingħajr preġudizzju għal kull responsabbiltà ulterjuri taht kull liġi oħra, meta jinsabu hatja jehlu multa ta' mhux iżjed minn elfejn u tliet mija u disgha u ghoxrin euro u sebgha u tletin ċenteżmu (2,329.37) jew priġunerija għal mhux iżjed minn sitt xhur jew dik il-multu u priġunerija flimkien.

10. (1) Mingħajr preġudizzju għad-disposizzjonijiet tal-artikolu 26 tal-[Att dwar l-impiegi u r-Relazzjonijiet Industrijali](#), persuni ma jistgħux jipubblikaw, jew jesponu jew iġieghlu li jiġi pubblikat jew espost xi reklam, jew, xort'oħra li jirreklamaw post battal għal xi impieg li jkun jiddiskrimina bejn min ikun qed ifittex ix-xogħol jew jitlob mingħand min ikun qed ifittex ix-xogħol informazzjoni li tkun turrigwarda l-hajja privata tagħhom jew il-pjanijiet li jkollhom dwar it-tkabbir tal-familja tagħhom:

Iżda d-disposizzjonijiet ta' dan is-subartikolu m'għandhomx japplikaw f'dawk il-każijiet fejn il-prinċipali jgħibu prova li x-xogħol li jkollu x'jaqsam ma' dak li jkun gie reklamati ikun jista' biss isir minn persuna ta' xi sess speċifiku.

(2) Persuni ma jistgħux jipubblikaw jew jesponu jew iġieghlu li jiġi ppubblikat jew espost xi reklam li jkun jippromwovi d-diskriminazzjoni jew li jkun xort'oħra jiddiskrimina.

(3) Persuni li jiksru s-subartikolu (1) jew (2) ikunu hatja ta' reat kontra dan l-artikolu u jistgħu, meta jinsabu hatja, jehlu l-pieni li hemm għall-kontravvenzjonijiet.

(4) Għall-finijiet tas-subartikolu (1), reklamar tinkludi t-tixrid

Reklam
diskriminatorju.
Kap. 452.

ta' informazzjoni dwar il-post battal bil-fomm minn persuna għall-oħra.

Kummissjoni
Nazżjonali għall-
Promozzjoni tal-
Ugwaljanza għall-
Irgiel u n-Nisa.
Emendat:
VII. 2015.15.

11. (1) Il-Prim Ministru għandu bil-parir tal-Ministru jahtar Kummissjoni li tkun magħrufa bħala l-Kummissjoni Nazżjonali għall-Promozzjoni tal-Ugwaljanza għall-Irgiel u n-Nisa (hawn iżjed 'il quddiem imsejjha "il-Kummissjoni") komposta minn president li jissejjah jew tissejjah il-Kummissarju għall-Promozzjoni tal-Ugwaljanza (hawn iżjed 'il quddiem imsejjah "il-Kummissarju") u seba' membri oħra, li mill-anqas tlieta minnhom ikunu nisa; u wiehed mis-seba' membri għandu jkun persuna b'dizabilità.

(2) Il-membri kollha tal-Kummissjoni jinhatru mill-Prim Ministru minn fost dawk il-persuni li jkun jidhirlu li jkunu l-aktar adatti li jittrattaw kwistjonijiet ta' ugwaljanza għall-irġiel u nisa, u, jew, kwistjonijiet amministrattivi li jkollhom x'jaqsmu ma' dan.

(3) Il-membri tal-Kummissjoni għandhom jibqgħu fil-kariga għal żmien sentejn u jistgħu jerġgħu jiġu mahtura fi tmiem iż-żmien tal-kariga.

(4) Il-Prim Ministru jista' jtemm il-hatra ta' membri tal-Kummissjoni jekk ikun sodisfatt illi persuni:

- (a) mingħajr il-kunsens tal-Kummissjoni jkunu naqsu milli jattendu għal laqgħat tal-Kummissjoni matul perjodu kontinwu ta' sitt xhur;
- (b) jkunu ġew dikjarati falluti jew ikunu għamlu arrangament mal-kredituri tagħhom, jew ikunu insolventi jew ikunu instabu hatja ta' delitt volontarju kontra l-persuna; jew
- (c) ma jkunux kapaċi jwettqu dmirijethom.

(5) Il-*quorum* tal-Kummissjoni jkun ta' erba' membri, li persuna minnhom tkun il-Kummissarju.

(6) Il-validità tal-proċedimenti tal-Kummissjoni ma jintlaqtux b'xi vakanza fost il-membri tal-Kummissjoni jew b'xi difett fil-hatra ta' xi membru.

(7) Deċiżjonijiet tal-Kummissjoni għandhom jittieħdu bil-maġġoranza tal-voti tal-membri preżenti. Il-Kummissarju jkollu jew ikollha wkoll vot deċiżiv.

(8) Bla ħsara għad-disposizzjonijiet ta' dan l-Att u tar-regolamenti magħmulin tahtu, il-Kummissjoni tista' tahtar sottokomitati u, b'mod ġenerali, għandha tirregola l-proċeduri tagħha.

Funzjonijiet u
status tal-
Kummissarju u tal-
Kummissjoni.
Emendat:
IV. 2009.3.

12. (1) Dawn il-funzjonijiet li ġejjin jappartjenu lill-Kummissarju, bl-għajjnuna tal-Kummissjoni, jiġifieri:

- (a) l-identifikazzjoni, li tiġi stabbilita u aġġornata kull politika li direttament jew indirettament ikollha x'taqsam ma' kwistjonijiet ta' ugwaljanza għall-irġiel u n-nisa;
- (b) l-identifikazzjoni tal-htigiet ta' persuni li huma żvantaġġati minhabba fis-sess tagħhom u li jittieħdu

dawk il-passi fis-setgħa tal-Kummissarju u jiġu proposti miżuri adatti biex jiġu indirizzati dawk il-ħtiġiet bl-iktar mod estensiv possibbli;

- (c) is-sorveljanza tal-implimentazzjoni ta' kull politika nazzjonali dwar il-promozzjoni tal-ugwaljanza għall-irġiel u n-nisa;
- (d) il-koordinazzjoni bejn, u li tigi żgurata l-koordinazzjoni meħtieġa bejn, dipartimenti tal-gvern u aġenziji oħra fl-implimentazzjoni ta' miżuri, servizzi jew inizzjattivi proposti mill-Gvern jew mill-Kummissjoni minn żmien għal żmien;
- (e) li jinżamm kuntatt dirett u kontinwu ma' korpi lokali u esteri li jaħdmu fil-kamp ta' kwistjonijiet ta' ugwaljanza, u ma' gruppi, aġenziji jew individwi oħra skont il-ħtieġa;
- (f) li ssir hidma biex tinkiseb l-eliminazzjoni tad-diskriminazzjoni bejn l-irġiel u n-nisa;
- (g) li jsiru investigazzjonijiet generali u indipendenti bil-ghan li jiġi stabbilit jekk id-disposizzjonijiet ta' dan l-Att ikunux qegħdin jiġu mħarsa;
- (h) li jiġu investigati b'mod indipendenti lmenti ta' xorta iktar partikolari jew individwali sabiex ikun jista' jiġi stabbilit jekk id-disposizzjonijiet ta' dan l-Att ikunux qegħdin jinkisru fil-konfront ta' min ikun qed jagħmel l-ilment u, meta hekk jitqies adatt, li jagħmilha jew tagħmilha ta' medjatur dwar dawk l-ilmenti;
- (i) l-indaġni u l-għoti ta' pariri jew li jintlaħqu konkluzjonijiet b'mod indipendenti dwar kull haġa li jkollha x'taqsam mal-ugwaljanza bejn l-irġiel u n-nisa hekk kif jistgħu jiġu riferiti mill-Ministru;
- (j) li tingħata assistenza indipendenti, meta u skont ma jkun adatt, lil persuni li jkunu qegħdin ibatu minn xi diskriminazzjoni meta dawn jiġu biex jiksbu d-drittijiet tagħhom taht dan l-Att;
- (k) is-sorveljanza tat-twettiq ta' dan l-Att, u meta jkun hekk meħtieġ, fuq talba tal-Ministru jew xort'oħra, li jiġu pprezentati proposti biex l-Att jiġi emendat jew sostitwit;
- (l) it-twettiq ta' kull funzjoni oħra li tista' tigi assenjata b'dan l-Att jew b'kull Att ieħor jew dawk il-funzjonijiet l-oħra li jistgħu jiġu assenjati mill-Ministru.

(2) Mal-hatra li ssir mill-Prim Ministru tal-ewwel membri, il-Kummissjoni jkollha personalità ġuridika separata minn dik tal-Gvern u r-rappreżentanza ġuridika tagħha tkun tvesti fil-Kummissarju:

Izda l-Kummissjoni tista' tahtar lil xi membru tagħha wieħed jew aktar minn wieħed jew lil xi persuna oħra, biex jidhru f'isimha u għan-nom tagħha fi proċedimenti ġudizzjarji, u fuq kull att, kuntratt, ftehim jew dokument li jkun.

Haddiema tal-Kummissjoni.

13. (1) Il-Kummissjoni tkun amministrata minn Direttur Eżekuttiv li jaġixxi jew taġixxi skont il-politika stabbilita mill-Kummissjoni u skont dawk l-istruzzjonijiet li jistgħu jingħataw mill-Kummissarju.

(2) Id-Direttur Eżekuttiv jibqa' jew tibqa' fil-kariga taht dawk il-pattijiet u kondizzjonijiet li l-Kummissarju, bi ftehim mal-Ministru, jista' jew tista' tistabbilixxi. Meta d-Direttur Eżekuttiv ikun uffiċjal pubbliku ssekondat mill-Gvern, ikollu jew ikollha d-dritt mat-tmiem li jibqa' jew tibqa' tkun issekondata li jerga' jew terga' lura għall-kariga ta' qabel mingħajr ebda telf ta' grad jew senjorità.

(3) Il-Kummissjoni tista', wara konsultazzjonijiet mal-Ministru u bla ħsara għall-approvazzjoni ta' dak il-Ministru dwar l-għadd, ir-rimunerazzjoni u l-pattijiet u l-kondizzjonijiet tagħhom ta' servizz, jahtar lil dawk l-uffiċjali li tqis li jkunu adatti.

(4) Il-Prim Ministru jista', fuq talba tal-Kummissjoni, minn żmien għal żmien jordna li uffiċjali pubbliċi jiġu assenjati sabiex jaqdu dmirijietom mal-Kummissjoni f'dik il-kapaċità u b'seħh minn dik id-data li tista' tiġi speċifikata fl-ordni.

(5) Il-perjodu li matulu ordni bħalma hemm imsemmi qabel għandu jkun japplika għal xi uffiċjali speċifikati fih, għandu kemm-il darba l-uffiċjali ma jirtirawx mis-servizz pubbliku, jew xort'ohra jtemmu milli jkunu uffiċjali pubbliċi f'data li tiġi qabel, u fid-data speċifikata fl-ordni jew meta tiġri xi grajja minn dawn li ġejjin, jiġifieri -

- (a) l-aċċettazzjoni minn dawk l-uffiċjali pubbliċi ta' offerta ta' impieg permanenti mal-Kummissjoni; jew
- (b) ir-revoka mill-Prim Ministru ta' xi ordni minnu magħmula taht dan l-artikolu dwar dawk l-uffiċjali.

(6) Meta uffiċjali pubbliċi jiġu assenjati biex jaqdu dmirijietom mal-Kummissjoni taht dan l-artikolu, dawk l-uffiċjali għandhom, filwaqt ta' dak iż-żmien li matulu dik l-ordni tkun isseħh fir-rigward tagħhom, ikunu taht l-awtorità amministrattiva u l-kontroll tal-Kummissjoni, iżda għandhom għal kull fini u raġuni ohra jibqgħu jitqiesu li jkunu u jiġu ttrattati bħala uffiċjali pubbliċi u mingħajr preġudizzju għall-ġeneralità ta' dak hawn qabel imsemmi dawk l-uffiċjali pubbliċi -

- (a) m'għandhomx fil-perjodu li matulu kienu hekk assenjati -
  - (i) ikunu prekluzi milli japplikaw għal trasferiment f'xi dipartiment tal-Gvern skont il-pattijiet u l-kondizzjonijiet tas-servizz mehmuża mal-ħatra taht il-Gvern li huma kellhom fid-data meta huma jkunu hekk ġew assenjati f'dik il-kariga; jew
  - (ii) ikunu impjegati b'mod li r-rimunerazzjoni u l-kondizzjonijiet ta' servizz tagħhom jkunu inqas favorevoli minn dawk li jkunu mehmuża mal-ħatra taht il-Gvern li huma kellhom fid-data meta jkunu ġew hekk assenjati jew li setgħu

intehmżu matul dak il-perijodu li kieku dawk l-uffiċjali ma jkunux ġew hekk assenjati; u

- (b) ikollhom jedd li s-servizz tagħhom mal-Kummissjoni jitqiesu bħala servizz mal-Gvern għall-fini ta' kull pensjoni, gratwità jew benefiċċju taht l-[Ordinanza dwar il-Pensjonijiet](#) u l-[Att dwar il-Pensjonijiet lil Nisa Romol u Tfal Iltiema](#); u

Kap. 93.

Kap. 58.

- (c) kull applikazzjoni li ssir taht il-paragrafu (a)(i) għandha titqies bl-istess mod bħallikieku l-applikanti ma jkunux ġew hekk assenjati.

(7) Il-Kummissjoni għandha thallas lill-Gvern dawk il-kontribuzzjonijiet li jistgħu minn żmien għal żmien jiġu stabbiliti mill-Ministru responsabbli għall-finanzi għar-rigward tan-nefqa ta' pensjonijiet u gratwitajiet li uffiċjali assenjati biex jaqdu dmirjiethom mal-Kummissjoni jaqilgħu, matul il-perijodu li fih huma jkunu ġew hekk assenjati.

14. (1) Il-finanzjament tal-Kummissjoni għandu jsir minn flejjes allokati lilha mill-Ministru minn flus ivvotati mill-Parlament għal attivitajiet taht il-Ministeru relattiv jew minn flus li jistgħu jinghatawliha jew jiġu allokati lilha minn sorsi oħra f'Malta jew barra minn Malta.

Finanzjar tal-Kummissjoni.

(2) Mill-inqas xahrejn qabel tmiem is-sena finanzjarja tagħha l-Kummissjoni għandha tippreżenta lill-Ministru, pjan ta' ħidma (inkluż pjan finanzjarju) li jkun ikopri l-attivitajiet proposti tal-Kummissjoni matul is-sena finanzjarja li jkun imiss matul is-sena finanzjarja li tiġi minnufih wara. Meta jiġi approvat mill-Ministru u mill-Ministru responsabbli għall-finanzi, dak il-pjan ta' attivitajiet jkun l-estimi approvat tal-Kummissjoni.

(3) Il-Kummissjoni għandha żzomm kontijiet kif imiss tad-dhul u l-hruġ tagħha u għandha tipprepara u tibgħat lill-Ministru dikjarazzjonijiet ta' kontijiet dwar kull wahda mis-snin finanzjarji tagħha.

Kontijiet.

(4) Il-kontijiet tal-Kummissjoni għandhom jiġu verifikati minn awditur jew awdituri maħtura minnha bl-approvazzjoni tal-Ministru:

Verifika.

Iżda l-Ministru responsabbli għall-finanzi jista' jeħtieġ li l-kotba u r-records tal-Kummissjoni jiġu verifikati jew eżaminati mill-Awditur Generali li jkollu għal dak l-għan is-setgħa li jagħmel verifika fizika jew kull verifika oħra, u jista' jitlob u jikseb dik l-informazzjoni, skont ma tista' tenħtieġ.

(5) Is-sena finanzjarja tal-Kummissjoni tibda fl-1 ta' Jannar u tintemm fil-31 ta' Diċembru ta' kull sena:

Iżda l-ewwel sena finanzjarja tal-Kummissjoni tibda mal-bidu fis-seħħ ta' dan l-Att u ttemm fil-31 ta' Diċembru tas-sena li tiġi minnufih wara.

15. (1) Kemm jista' jkun prattikament malajr wara tmiem kull sena kalendarja, imma f'kull każ mhux aktar tard mill-31 ta' Marzu tas-sena li tiġi minnufih wara, l-Kummissjoni tista' tippreżenta lill-Ministru rapport tal-attivitajiet tagħha matul is-sena (liema rapport

Rapport annwali.

hawnhekk iżjed 'il quddiem f'dan l-artikolu jissejjah bhala "r-rapport annwali").

(2) Kull rapport annwali għandu jinkludi fih rapport ġenerali tal-iżviluppi matul il-perjodu li jkun jirrigwarda għal dawk li huma kwistjonijiet li jinkwadraw fil-funzjonijiet tal-Kummissjoni u għandhom ukoll jinkludu rapport fuq l-attivitajiet, inizjattivi, investigazzjonijiet u inizjattivi meħudin biex jissopprimu d-diskriminazzjoni u jippromwovu l-ugwaljanza bejn l-irġiel u n-nisa.

(3) Il-Ministru għandu, kemm jista' jkun prattikament malajr iżda f'kull każ mhux iktar tard minn xahrejn wara li dan jiġi pprezentat lil mill-Kummissjoni, jara li kopja tar-rapport annwali flimkien ma' kopja tal-pjan korrenti ta' attività u finanzjarju tal-Kummissjoni jitqiegħed fuq il-Meġda tal-Kamra.

Eżenzjoni mit-taxxa fuq l-*income*. Kap. 123.

16. Il-Kummissjoni tkun eżenti minn kull obbligu ta' hlas ta' taxxa dwar l-*income* tagħha, taht l-[Att dwar it-Taxxa fuq l-*Income*](#).

Ilmenti u investigazzjonijiet.

17. (1) Il-Kummissarju jista' jibda investigazzjonijiet minn jeddu dwar kull haġa li tinvolvi xi att jew ommissjoni li jkunu allegatament illeġittimi taht id-disposizzjonijiet ta' dan l-Att.

(2) Il-Kummissarju jista' wkoll jibda investigazzjonijiet malli jirċievi lment bil-miktub minn persuni li jallegaw li jkunu l-vittma ta' xi att jew ommissjoni kontra d-disposizzjonijiet ta' dan l-Att.

(3) Jekk ikun jidher lill-Kummissarju li persuni li jkunu jixtiequ jagħmlu xi lment taht is-subartikolu (2) ikollhom bżonn l-għajjnuna biex jifformulaw l-ilment, għandhom jittieħdu jew jiġu ordnati li jittieħdu mill-Kummissarju dawk il-passi raġonevoli li jistgħu jkunu meħtieġa biex jassistu lil dawk il-persuni jagħmlu l-ilment tagħhom.

Azzjoni li l-Kummissarju jiehu wara investigazzjoni.

18. (1) Wara li jagħmel jew tagħmel l-investigazzjoni l-Kummissarju jista' jew tista' -

- (a) jiċhad jew tiċhad l-ilment, jew
- (b) jiddeċiedi jew tiddeċiedi li l-ilment ikun ġie ppruvat u għaldaqshekk huwa għandu:
  - (i) meta l-azzjoni li jkun sar ilment dwarha tkun tikkostitwixxi reat, għandu jsir rapport lill-Kummissarju tal-Pulizija biex imexxi min-naħa tiegħu; jew
  - (ii) meta l-azzjoni li jkun sar ilment dwarha ma tkunx tikkostitwixxi reat, għandha tiġi interpellata l-persuna li kontriha jkun sar l-ilment sabiex tiġi rimedjata s-sitwazzjoni, u tagħmilha ta' medjatur bejn min jilmenta u dik il-persuna bil-ghan li tiġi risolta l-kwistjoni.

(2) Ir-riżultanzi tal-Kummissarju taht is-subartikolu (1) ma jkunux vinkolanti fuq min jilmenta u l-persuna li kontriha jkun indirizzat l-ilment kemm-il darba dawn ma jiddikjarawx b'mod espress u bil-miktub li huma hekk marbutin.

(3) Fir-rigward ta' investigazzjonijiet ġenerali jew

investigazzjonijiet li jsiru fuq ilmenti mill-Kummissarju, il-Ministru jista' jipproskrivi:

- (a) l-proċedura li biha l-Kummissarju jista' jitlob lil xi persuna tipprovdi dik l-informazzjoni li tista' tkun meħtieġa għall-investigazzjoni, kif ukoll iż-żmien sa meta u l-mod kif dik l-informazzjoni għandha tiġi pprovduta;
- (b) il-proċeduri li għandhom jiġu segwiti meta persuna tonqos milli tipprovdi dik l-informazzjoni ċ-ċirkostanzi, li fihom wara investigazzjoni kif hawn qabel imsemmi, l-Kummissjoni tista' hi nnifisha tiegħu azzjoni legali.

(4) Regolamenti taħt is-subartikolu (3) jistgħu jipprovdu, fil-każ ta' diskriminazzjoni allegata minn xi persuna kontra l-oħra, l-arrangamenti li bihom il-Kummissjoni tista' hi nnifisha tirreferi l-kwistjoni lill-qorti ċivili kompetenti jew lit-Tribunal Industrijali għal rimedju:

Iżda ebda haġa f'dan is-subartikolu m'għandha tipprevjeni lil xi persuna li jkollha interess legali milli hi nnifisha tibda xi azzjoni għal rimedju jew meta xi azzjoni tkun ittieħdet mill-Kummissjoni, milli tintervjeni u ssir parti fil-kawża.

(5) Il-Kummissarju u kull membru iehor tal-Kummissjoni jew xi membru tal-ħaddiema tal-Kummissjoni għandhom jittrattaw kull haġa li jsiru jafu biha matul xi investigazzjoni bħala konfidenzjali u m'għandhomx jiżvelawha kemm-il darba dak l-iżvelar ma jkun meħtieġ matul xi prosekuzzjoni jew azzjoni għal rimedju taħt dan l-Att.

19. (1) Mingħajr preġudizzju għad-disposizzjonijiet tal-artikolu 30 tal-[Att dwar l-Impiegi u r-Relazzjonijiet Industrijali](#), kull min jallega li persuna tkun għamlet xi att fil-konfront tiegħu jew tagħha, li taħt xi waħda mid-disposizzjonijiet ta' dan l-Att ikun kontra l-liġi, jkollu jew ikollha dritt ta' azzjoni quddiem il-qorti kompetenti ta' ġurisdizzjoni ċivili fejn jitlob jew titlob lill-qorti tordna lill-konvenut jiddeżisti mill-attijiet tiegħu jew tagħha kontra l-liġi u, meta dan ikun japplika, tordna li jsir il-ħlas ta' kumpens għal dik il-ħsara li jkun ġarrab jew tkun ġarrbet minħabba f'dak l-att kontra l-liġi.

(2) Fi proċedimenti taħt is-subartikolu (1) u f'kull proċedimenti oħra li jikkonċernaw l-applikazzjoni tal-prinċipju ta' trattament ugwali quddiem awtorità kompetenti li ma tkunx Qorti msemmija fis-subartikolu (1), meta persuni li jikkunsidraw ruħhom trattati hażin għaliex il-prinċipju ta' trattament ugwali ma ġiex applikat għalihom jistabilixxu, quddiem il-Qorti, jew quddiem dik l-awtorità kompetenti, fatti li minnhom jista' jiġi preżunt li kien inġhata trattament inqas favorevoli, direttament jew indirettament, minħabba fis-sess jew minħabba responsabbiltajiet li ġġib il-familja tagħhom, għandu jkun il-konvenut jew il-persuna li kontra tagħha jkunu inġiebu dawk il-proċedimenti li jġibu prova li ma kien hemm l-ebda ksur tal-prinċipju ta' trattament ugwali jew li dak it-trattament inqas favorevoli kien ġustifikat skont id-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att, u l-Qorti jew dik l-awtorità

Proċedimenti
ċivili.
Emendat:
XVIII. 2014.2.
Kap. 452.

kompetenti għandha tilqa' l-ilment jekk il-konvenut jew il-persuna li kontra tagħha jkunu nġiebu dawk il-proċedimenti ma jgħibx prova li hu ma wettaqx att illegali.

Setgħa ta' għemil ta' regolamenti.

20. Il-Ministru jista' jagħmel regolamenti b'mod ġenerali sabiex jagħti seħħ lid-disposizzjonijiet ta' dan l-Att, u l-infurzar tiegħu, u b'mod partikolari, imma mingħajr preġudizzju għall-ġeneralità ta' dak hawn qabel imsemmi:

- (a) biex jiġi pprovdut dwar kull kwistjoni li tkun meħtieġa jew awtorizzata bl-Att li tiġi preskritta; u
  - (b) biex jipprovdi għal kull haġa relatata mal-ugwaljanza għall-irġiel u n-nisa; u
  - (c) għall-eżenzjoni ta' xi persuna, jew klassi ta' persuni jew korp, mill-htigiet tal-artikolu 4(1) sakemm dan ikun jirrigwarda l-artikolu 4(1)(a) u (b), l-artikolu 5 u l-artikolu 10 skont ma jista' jiġi speċifikat fir-regolamenti hawn qabel imsemmija; iżda xi eżenzjoni bħal dik tista' biss tiġi preskritta mill-Ministru wara konsultazzjoni mal-Kummissjoni u sakemm dik l-eżenzjoni tkun għal perjodu ta' żmien speċifikat li jista' jiġġedded mill-Ministru wara konsultazzjoni mal-Kummissjoni.
-